

Motion till riksdagen 2017/18:4191

av **Roland Utbult m.fl. (KD)**

med anledning av skr. 2017/18:246 En politik för engagemang – långsiktighet och oberoende för civilsamhället

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att tillräcklig hänsyn tas till civilsamhällets särart i utredningar och regelgivning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda huruvida det bör införas en författningsreglerad definition av arbetsintegrerande sociala företag och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrad statistik genom att tydliggöra det civila samhällets del i upphandlingsstatistiken och genom att utreda hur det civila samhällets samhällsekonomiska värde ska mätas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en utvärdering av effekten av de nya reglerna för upphandling av vissa sociala tjänster och andra särskilda tjänster under tröskelvärdet och hur dessa har påverkat den idéburna sektorns möjligheter att delta i upphandlingar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ifall utvärderingen visar små eller inga förbättringar för den idéburna sektorn bör regeringen på nytt överväga en ordning där upphandlingar av vissa välfärdstjänster under tröskelvärdet helt undantas från LOU och komma med förslag på hur detta kan genomföras och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utvärdera förslaget att reservera upphandlingar av vissa tjänster i LOU och särskilt effekten av den föreslagna treårsregeln och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med ett tydliggörande av hur ett ideellt offentligt partnerskap (IOP) ska kunna genomföras inom ramen för dagens

- lagstiftning eller med de förändringar av lagstiftningen som krävs för att formen ska kunna användas och utvecklas och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppföljning av förstärkt kunskap hos offentliga aktörer för att man bättre ska förstå civilsamhällets särart samt om ytterligare utredning av minskat regelkrångel för civilsamhällets organisationer och tillkännager detta för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att återinföra gåvoskatteavdraget och tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att öka stödet till trossamfunden och tillkännager detta för regeringen.
 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av satsningar inom idrottsrörelsen och tillkännager detta för regeringen.
 12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att värna civilsamhällets ställning i förhållande till näringslivet och det offentliga och tillkännager detta för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att fler delar av den ideella rörelsen får del av förmånligare skatteregler likt idrottsrörelsen och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Samhället är så mycket mer än det offentliga, alltså stat, landsting och kommuner. För oss är civilsamhället en av samhällets grundbultar – familjen, ideella organisationer, byalag, kooperativ, stiftelser, samfund, fackföreningar, ekonomiska föreningar och politiska partier. De ideella organisationerna är centrala i demokratiarbetet. Genom sitt arbete upprätthåller de demokratiska traditioner, liksom kunskap om förenings- och mötesfrihet och opinionsbildning.

En fungerande demokrati förutsätter ett starkt medborgarsamhälle. Utan ett levande civilt samhälle reduceras medborgarna till väljare, arbetskraft och konsument. Om vi inskränker det civila samhället till att bli utförare av statliga direktiv, riskerar vi att kväva de många organisationernas unika bidrag till vårt samhälle.

I synen på det civila samhället går en tydlig skiljelinje i svensk politik. I grunden är det en fråga om skillnad i synen på människan, hennes förutsättningar och behov.

Å ena sidan finns den kollektivism som ser en stark stat som lösningen på nästan varje samhällsproblem. Där har det civila samhället en mycket underordnad betydelse från välfärdssynpunkt. Där finns även den statsindividualism som förvisso inte ser en stark stat som alltings lösning, men som samtidigt har anammat tanken på att det via skattsedeln går att köpa sig fri från beroendet av andra människor. Inte heller där har civilsamhället eller de mellanmänniskliga relationerna någon naturlig plats.

Å andra sidan finns den personalism som ser att små nära gemenskaper och ett ömsesidigt beroende är en central del av det mänskliga. Att det bara är i samspelet med andra som människan utvecklas som person. Denna skillnad i människosyn får konsekvenser för samhällssynen, vilket återspeglas i politiken.

Ibland kan det hos vissa låta som om civilsamhället bara är en fritidsaktivitet, ett litet sidospår till det som sker inom den offentliga sfären eller i den individuella. Vi menar att civilsamhället är något mycket viktigare. Det är här grunden läggs för

demokrati, medmänsklighet och ett fungerande Sverige. Kristdemokraternas politik strävar därför efter att stärka det civila samhället och därmed de mellanmänskliga kontakterna.

Att oberoende från andra människor skulle leda till lycka är en missuppfattning. Starka relationer är ett så grundläggande mänskligt behov att det till och med går att mäta i livslängd. Social isolering har värre hälsoeffekter än fetma och är ungefär lika allvarligt som alkohol och rökning. Människan växer i relationer. En politik vars konsekvens blir att de mellanmänskliga banden försvagas kan aldrig kompenseras med att banden till offentliga institutioner stärks eller genom att skjuta till ytterligare bidrag. Det offentliga kan från mänsklig synvinkel bara vara ett komplement – inte utgöra samhällets grund.

Kristdemokraternas människosyn utgår från personalismen, att varje människa är en unik och oersättlig individ och har samma absoluta och okränkbara värde oavsett kön, ålder, social position, etnisk och religiös tillhörighet eller sexuell identitet. Människovärdet är knutet till existensen, inte till olika stadier eller situationer i den enskilda människans livscykel eller till hennes förmågor eller egenskaper. Varje person har universella rättigheter och skyldigheter, men hon utvecklas i familjen och i andra naturliga gemenskaper. Det är i familjerna, folkrorelserna, de ideella organisationerna, kooperativen, stiftelserna, de politiska partierna m.m. som vi odlar vår grundläggande etik och våra demokratiska traditioner. Sådana naturliga gemenskaper utgör stommen i samhället och ska, enligt oss kristdemokrater, ges rätt och möjligheter att förverkliga sin fulla potential. Det är i dem vi bygger och stärker tilliten mellan människor. Här lär vi oss samarbete och konflikthantering. Det är bl.a. därför Kristdemokraterna så starkt betonar civilsamhällets betydelse. Den mest grundläggande gemenskapen är familjen. I denna lilla grupp får familjemedlemmarna möjlighet att möta kärlek, omtanke och förståelse, men också att ställas inför krav och ta ansvar.

En av politikens viktigaste uppgifter är att värna dessa frivilliga sammanslutningars oberoende, att stärka dem och förenkla deras verksamhet. Kristdemokraterna är den politiska röst som tydligast har agerat för ett starkt civilsamhälle. Att regeringen nu presenterar skrivelse 2017/18:246 En politik för engagemang – långsiktighet och oberoende för civilsamhället ser vi därför som mycket positivt, men tyvärr saknas viktiga delar för att möta de behov som civilsamhällets aktörer har.

Flera viktiga delar saknas i regeringens skrivelse

Den 25 februari 2016 presenterades utredningen SOU 2016:13 Palett för ett stärkt civilsamhälle. Utredningen gör en gedigen genomgång av civilsamhällets förutsättningar och behov, och kommer med ett antal förslag på hur civilsamhällets aktörer ska få en utökad roll i samhället. Trots att remisstiden gick ut den 13 juli 2016 har regeringen dröjt med att behandla frågan. När nu utredningen äntligen behandlas, nästan två år efter remisstidens slut, kommer regeringen inte med en proposition utan en skrivelse. Sammantaget skickas signalen att civilsamhällesfrågorna inte är prioriterade i Regeringskansliet.

Förutom regeringens senfärdighet svarar skrivelsen inte upp mot de förslag som utredningen lade fram på ett antal områden. Utredningen föreslog att det ska införas ett krav i kommittéförordningen (1998:1474) på att om förslagen i en utredning har

betydelse för villkoren för det civila samhällets organisationer ska också konsekvenserna för det civila samhället redovisas. Utredningen föreslog också att det i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska införas ett krav på förvaltningsmyndigheter att i samband med regelgivning kartlägga vilka ekonomiska och andra konsekvenser ett genomförande av de nya eller ändrade reglerna får för organisationer inom det civila samhället. Som regeringen redogör för i sin skrivelse ställde sig en övervägande majoritet av remissinstanserna positiva till dessa förslag. Trots detta väljer regeringen att inte införa dessa krav. Utredningen redogör för hur det finns tendenser till att föreningar i allt högre grad likställs med företag i myndigheters ögon. Det kan t.ex. handla om att civilsamhällets organisationer upplever att de drabbas av regelverk som inte är anpassade efter civilsamhällets förutsättningar, eller om svårigheter som beror på organisationens relativa storlek.

Kristdemokraterna vill gärna se att civilsamhällets aktörer tar större plats i samhället. Inom vård och omsorg är inslaget av idéburna aktörer t.ex. litet i internationell jämförelse. Tittar man på välfärdsutförandet i Sverige totalt sett står den idéburna sektorn bara för ca 3 procent. Det är betydligt lägre än övriga nordiska länder (Norge 8 procent och Danmark 14 procent). I Tyskland och Holland är det ännu vanligare att den offentligt finansierade välfärden utförs av idéburna organisationer. För att skapa förutsättningar för civilsamhället att växa vill Kristdemokraterna säkerställa att tillräcklig hänsyn tas till civilsamhällets särart i utredningar och regelgivning. Vi anser därför att utredningens förslag i denna del bör genomföras och anför att regeringen snarast bör återkomma med förslag på hur dessa ska genomföras.

Kristdemokraterna ser positivt på det uppdrag som Tillväxtverket fick 2016 att i samråd med Arbetsförmedlingen utarbeta och genomföra ett tvärsektoriellt program med insatser som stimulerar fler arbetsintegrerande sociala företag att starta och växa och öka kunskapen i den offentliga sektorn kring arbetsintegrerande sociala företag. Det är också positivt att regeringen förtydligat att Tillväxtverket och Arbetsförmedlingen ska undersöka möjligheten att skapa ett kvalitetssäkringssystem för arbetsintegrerande sociala företag. I utredningen Palett för ett stärkt civilsamhälle framkom dock behovet av att införa en tydligare definition av arbetsintegrerande sociala företag, vilket regeringen inte bemöter tillräckligt trots att en övervägande majoritet av remissinstanserna ansåg att en författningsreglerad definition är nödvändig. Arbetsförmedlingen har särskilt framfört behovet av en tydligare definition till utredningen, då detta skulle underlätta beslutsfattandet kring anvisningar av arbetssökande till de arbetsintegrerande sociala företagen. En tydligare definition skulle också göra att man undviker missbruk av begreppet sociala företag, enligt Arbetsförmedlingen.

I dag finns över 350 arbetsintegrerande sociala företag i Sverige som ger ca 9 000 personer arbete, arbetsträning och rehabiliterande insatser. Kristdemokraterna ser gärna att fler sådana företag växer fram, då de bedöms sänka trösklarna in på arbetsmarknaden för vissa grupper arbetssökande. Idén med dessa företag är att ge en långsiktig plats för personer som oftast inte haft ett arbete på mycket lång tid. Många av dessa har dåliga erfarenheter av att ha deltagit i något arbetsmarknadsprojekt under en kortare tid för att sedan återigen hamna i utanförskap eller möjligen ges en plats i ännu ett projekt. Därför har vi genomfört satsningar i våra budgetmotioner bl.a. ämnade att utöka handledarstödet hos arbetsintegrerande sociala företag. Givet den viktiga insats de arbetsintegrerande sociala företagen gör på arbetsmarknaden, anser Kristdemokraterna det angeläget att underlätta beslutsfattandet kring anvisningar av arbetssökande till

dessa företag. Därmed anser vi att regeringen bör utreda huruvida det bör införas en författningsreglerad definition av arbetsintegrerande sociala företag.

Kristdemokraterna finner det positivt att regeringen avser att följa SCB:s arbete med att förbättra statistiken om det civila samhället. Det är angeläget att detta sker, då det är en förutsättning för korrekt analys och kunskapsspridning om dessa aktörer. Vi anser dock att två viktiga delar kring förbättrad statistik på området saknas. Dels bör den nationella upphandlingsstatistiken kompletteras med uppgifter om civilsamhällets deltagande i offentlig upphandling, enligt förslag i utredningen, dels bör det utredas hur civilsamhällets samhällsekonomiska värde kan mätas. Civilsamhällets ställning kan enligt utredningen stärkas om sektorns samhällsekonomiska värde kan kvantifieras på samma sätt som andra sektorers värde.

Underlätta för civilsamhället att delta i upphandlingar

En mångfald av aktörer i välfärdssektorn är en självklarhet. Mångfalden ska utgöras av offentliga och privata aktörer samt civilsamhällets ideella aktörer, som tillsammans skapar en bred bas av idéer och valmöjligheter för brukare och elever.

Nära var tredje elev i fristående skolor går i en skola som drivs av organisationer i det civila samhället enligt rapporten Mångfald och enfald. Det är ideella organisationer, kooperativ, stiftelser osv. som har en viktig roll och skapar goda värden för elever och brukare runt om i Sverige. Men när fokus hamnar på vinstutdelning hamnar dessa aktörer lätt i skymundan då deras vinster återinvesteras i verksamheten. Samtidigt har andelen skolor utan vinstsyfte minskat avsevärt de senaste åren. Medan en av friskolereformens bärande intentioner var att säkra en pedagogisk och idémässig mångfald av aktörer – också fler idéburna aktörer – så ser vi att utvecklingen går mot större koncerner med färre ägare. Vi ser en liknande utveckling på vård- och omsorgsområdet. Huvuddelen av de nya vård- och omsorgsaktörer som tillkommer är privata företag.

Privata företag spelar en viktig roll i välfärden, men mångfalden av aktörer måste även innebära att ideella krafter får betydande utrymme att verka. Dessa har ofta högt förtroende hos medborgarna att driva viktiga välfärdsverksamheter utan vinstsyfte och med stora mervärden i form av en tydlig idémässig grund och tradition kring sin verksamhet. Dessa aktörers möjligheter att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet tycks dock minska och potentialen tas inte fullt ut till vara. Det är en utveckling som måste brytas.

Ideella aktörer kan ha en organisatorisk effektivitet och smidighet som liknar de vanliga företagens, samtidigt som de ofta har en tradition av mer öppenhet genom tydliga värdebaserade mål för sin verksamhet. Värt att notera är att Sverige skiljer ut sig avsevärt gentemot övriga västvärlden när det gäller inslagen av icke-vinstdrivande aktörer inom vård och omsorg. Betydligt lägre andel i vårt land drivs av icke-vinstdrivande ideella aktörer än i snart sagt varje jämförbart land.

Vi anser därför att det är viktigt att regelverket tar särskild hänsyn till hur dessa aktörer påverkas och att förändringar av regelverket underlättar för ideella aktörer att verka. I SOU 2016:13 Palett för ett stärkt civilsamhälle föreslås ett antal förenklingar för att underlätta för ideella aktörer i upphandlingsförfarandet. Regeringen har i proposition 2017/18:158 om ökade tillståndskrav och särskilda regler för upphandling

inom välfärden tagit steg för att implementera dessa förslag, vilket vi ser som positivt. Det finns dock fortfarande skäl att noga följa upp och granska konsekvenserna av propositionen, då det är osäkert om ändringarna kommer att förbättra ideella aktörers möjligheter på marknaden i tillräckligt stor utsträckning för att på allvar förbättra förutsättningarna.

Förenklad upphandling under tröskelvärdet

Regeringen har också föreslagit användning av det nationella handlingsutrymmet i EU-regelverket för upphandlingar av välfärdstjänster. Förslaget innebär i praktiken att upphandlingar av välfärdstjänster som understiger EU:s tröskelvärde på 750 000 euro ska undantas från ordinarie regler gällande lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, förkortad LOU, och i stället enbart ställas under ett ”fåtal regler”.

Vi anser att det finns en god ambition i förslaget om att underlätta för mindre upphandlingar och att det är rimligt att genomföra förslagen. Samtidigt finns en farhåga bland civilsamhällesaktörerna om att förslagen inte kommer att uppnå syftet att i praktiken underlätta för ideella – och mer specifikt – små idéburna aktörer. Vi menar därför att en utvärdering bör genomföras så snart tillräckligt med underlag finns att tillgå. Utvärderingen ska ta sikte på vad reglerna för förenklade upphandlingar av välfärdstjänster under tröskelvärdet har haft för effekt för den idéburna sektorns möjligheter att delta i upphandlingar och de mervärden som de idéburnas medverkan i välfärden medför.

Om en sådan utvärdering visar att förändringarna inneburit små eller inga förbättringar för sektorn bör det på nytt övervägas en ordning där upphandlingar under tröskelvärdet av de välfärdstjänster som anges i proposition 2017/18:158 om ökade tillståndskrav och särskilda regler för upphandling helt kan undantas från lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, detta i enlighet med förslag i utredningen Palett för ett stärkt civilsamhälle (2016:13). Ett sådant undantag skulle kunna ge ökad frihet och en förbättring för sektorn. LOU ersätts då av generella förvaltningsrättsliga principer, såsom principen om objektivitet, och förbudet mot att gynna enskilda näringsidkare blir i stället tillämpligt.

Reserverade upphandlingar och kontrakt

Regeringen har också föreslagit att det inom LOU-direktivets bestämmelser möjliggörs att reservera upphandlingar till välfärdstjänster. Förslaget innebär att upphandlande myndigheter ska kunna rikta en upphandling till en viss organisation som uppfyller vissa krav, vilket skulle kunna underlätta för kommuner och öka möjligheterna för idéburen sektor. Vi anser även här att intentionerna med förslaget är goda. En majoritet av remissinstanserna menade att förslaget kan underlätta för idéburen sektor, däribland branschorganisationen Famna som anser att förslaget innebär att det blir märkbart lättare för den upphandlande myndigheten att ingå samverkan med idéburen sektor. Men det finns också remisskritik mot förslagets tänkbara effekter.

Sveriges advokatsamfund, Vårdföretagarna, Almega m.fl. ifrågasätter förslagets effekt och menar att begränsningarna och den av EU-regelverket stipulerade treårsgränsen på kontraktets längd innebär en rad problem. Det senare innebär att ett kontrakt bara får gälla under tre år och att den aktör som fått ett kontrakt för en viss

tjänst inte på nytt ska få ett kontrakt för en sådan tjänst tilldelat. Det riskerar att minska kontinuiteten och försvåra för verksamhetens långsiktighet. Små ideella aktörers möjlighet att anskaffa kapital blir därmed sämre och verksamheten skör då ett kontrakt löper ut efter kort tid, utan möjlighet till direkt förlängning. Därför ser vi det som viktigt att de föreslagna bestämmelserna utvärderas.

Den utvärdering som bör göras ska fokusera på de reserverade kontraktens effekt på idéburen sektor, samt särskilt effekterna av den treårsregel som är en del av LOU-direktivet. Skulle det visa sig att regeln behöver ändras bör regeringen i så fall driva frågan i EU-sammanhang.

Möjliggör IOP i dagens lagstiftning

Regeringen bör också skyndsamt återkomma till riksdagen med ett tydliggörande av hur ett IOP – idéburet offentligt partnerskap – kan genomföras inom ramen för dagens lagstiftning, eller med de förändringar av lagstiftning som krävs för att formen ska kunna användas och utvecklas.

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en samverkansmodell mellan det offentliga och den idéburna sektorn med social inriktning. Modellen funkar så att parterna identifierar ett samhällsproblem där den idéburna aktören har ett unikt angreppssätt på frågan som inte kan åstadkommas av annan offentlig aktör. I parternas avtal stipuleras hur de ska bidra till en lösning och styrning av projektet.

I utredningen Palett för ett stärkt civilsamhälle framkommer att rättsläget på området är oklart och det saknas praxis vad gäller IOP. De rättsliga förutsättningarna måste därför bedömas för varje enskilt partnerskap för att säkerställa att det inte strider mot upphandlings- eller statsstödsreglerna. Pågående rättsfall har också skapat en stor osäkerhet om vad som gäller, vilket lagt en tydlig hämsko på utvecklingen. Med lagmässiga förändringar skulle IOP sannolikt kunna underlättas och tillåtas växa sig större.

Fler förslag för att stärka det civila samhället

Kristdemokraterna står för en politik som ämnar stärka det civila samhället genom exempelvis förbättrade ekonomiska förutsättningar och regelförenklingar.

Minska den byråkratiska bördan och öka kunskapen om civilsamhällets särart

Samhällsutvecklingen har medfört en kraftig ökning av den byråkratiska bördan för ett stort antal organisationer under de senaste decennierna, inte minst bland de mindre. Även om syftet ofta är gott, har det medfört att mer tid läggs på att styra verksamheten på ett korrekt sätt, vilket resulterar i minskad tid för själva verksamheten. Detta riskerar att kväva många av civilsamhällets viktiga bidrag till vårt samhälle. Ett exempel i utredningen Palett för ett stärkt civilsamhälle på åtgärd som bör utredas för att minska den byråkratiska bördan är förslagen i en promemoria från Skatteverket, Skatte- och avgiftsfrihet vid mindre belopp (2007-11-13, dnr 131 679132-07/113). Dessa syftar bl.a.

till att förenkla för ideella föreningar genom att inkomster från ideella föreningar inte ska beskattas om värdet av ersättningar och förmåner från en och samma förening under året inte överstiger 3 000 kronor. Vi ser gärna att dessa förslag utreds ytterligare.

En viktig del i att minska den byråkratiska bördan för dessa organisationer är också att kunskapsbristen om civila samhället hos det offentliga minskar och att hänsyn tas till det civila samhället på ett bättre sätt än i dag. Det är positivt att regeringen nu förstärker arbetet med kunskapsutveckling och kunskapsspridning till gagn för det civila samhället, bl.a. genom en förstärkning till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). För att säkerställa en gemensam syn inom det offentliga på hur balansen mellan samhällets sektorer ska klaras ut och vilka spelregler som ska gälla behöver dock arbetet med kunskapsspridningen noggrant följas upp.

Gåvoskatteavdraget

Alliansregeringen införde den 1 januari 2012 en avdragsrätt för privatpersoners gåvor till ideell verksamhet med social inriktning eller som främjar forskning. Sverige var tidigare det enda EU-land som inte tillät sina medborgare att göra avdrag för gåvor till ideell verksamhet. Kristdemokraterna ser därför denna reform som epokgörande och nödvändig. Vi ser den som ett första steg i ett bredare arbete för att markera det civila samhällets betydelse och relation till den offentliga sektorn och till företagssfären.

Riksdagen har beslutat, efter regeringens förslag, att skattereduktionen för gåvor slopas. Regeringen anför i den lagrådsremiss som föregick beslutet ”att stöd till de verksamheter ideell sektor bedriver bör fördelas utifrån en prioritering av hur dessa bidrar till samhällsnyttan, snarare än utifrån vilken förmåga de berörda organisationerna har att hitta sponsorer som har råd att genom gåvor stödja verksamheten. Offentligt stöd bör snarare utgå från tydliga prioriteringar än via privatpersoners val av och förmåga till stöd via skattereduktion”.

Regeringen anser därmed att det offentliga bör vara de enda som stöder ideell verksamhet. Om privatpersoner gör det finns det, enligt regeringen, risk att de stöder ”fel” verksamhet. Regeringen fortsätter därmed sin ovanifrånpolitik där enskilda inte ges rätt att bestämma över val av vare sig hemtjänst, föräldraförsäkring eller vilken organisation man vill stödja. Staten vet bättre.

Regeringens bedömning leder till slutsatsen att social hjälpverksamhet inte ger samhällsnytta om den enbart stöds av enskilda. Först när det offentliga dirigerar blir verksamheten samhällsnyttig. Sammantaget tydliggör lagrådsremissen att regeringen motsätter sig att enskilda ger ekonomiskt stöd till social hjälpverksamhet. Det bör, enligt regeringen, vara förbehållet det offentliga som klarar av att bedöma samhällsnyttan.

En majoritet av de remissinstanser som yttrade sig över regeringens förslag motsatte sig ett borttagande av gåvoskatteavdraget. Av en rapport från riksdagens utredningstjänst (RUT) framgår det att flera av organisationerna som fått del av gåvoskatteavdraget menar att allt fler gav större belopp än tidigare. De regelbundna givarna ökade sitt månadsbelopp. Antalet gåvor och gåvogivare ökade dessutom. Samtidigt betonade flera att administrationen kring gåvoskatteavdraget behövde förenklas. Det är inte ändamålsenligt med den administration som ålades de sociala hjälpverksamheterna. Gåvoskatteavdraget har alltså medverkat till ökade intäkter hos den ideella sektorn och en majoritet av dem ville behålla möjligheten. Dock behöver

regelverket ses över. Riksdagen fattade beslut om att ta bort gåvoskatteavdraget trots att remissinstanserna motsatte sig det.

Kristdemokraterna vill se en mer självständig ideell sektor. Mindre av detaljstyrning vid bidragsgivning och mer av grundstöd. Genom gåvoskatteavdraget ökar organisationernas självständighet. Statens påverkan inskränks till att godkänna organisationerna som får del av skatteavdraget. Det är en rimlig avvägning mellan självständighet och offentlig insyn.

Kristdemokraterna motsatte sig avskaffandet av gåvoskatteavdraget. Vi anser att gåvoskatteavdraget bör återinföras i sin tidigare utformning och att ansöknings- och årsavgifterna för organisationer som tar emot gåvor ska avskaffas. På sikt ser Kristdemokraterna även att takbeloppet för avdragsrätten bör höjas samt att en utveckling av skatteavdraget till att även omfatta fler ändamål och juridiska personer bör utredas.

En investeringsfond för ideella aktörer i välfärdssektorn

Under de senaste åren har den ideella sektorns insatser som utförare av välfärdstjänster ökat i absoluta termer. Men som andel av helheten har de minskat. Samtidigt vet vi att många av de idéburna organisationerna har såväl ett stort förtroende hos allmänheten som en vilja att växa.

Ett av problemen som de ideella aktörerna lyft fram är kapitalförsörjningen. Enkelt uttryckt är bankernas bedömningssystem vid utlåning anpassat för ekonomiska vinstkalkyler i aktiebolag, inte för ideella organisationer vars verksamhet baseras mer på värderingar och återinvesteringar i verksamheten. Av Famnas medlemsorganisationer uppger drygt 40 procent av medlemmarna att kapitalbrist är det största tillväxthindret. Motsvarande siffra i Småföretagsbarometern är ca 4 procent. Det är tydligt att varken det traditionella banksystemet eller t.ex. Almi har kunnat möta de behov som många idéburna non-profitföretag möter, detta trots att dessa organisationer eller sociala företag ofta har en både långsiktig och bärkraftig verksamhet.

Detta måste vi råda bot på och en möjlighet är en statlig investeringsfond, på liknande sätt som har skett i Storbritannien genom Big Society Capital. Tanken är att medel från fonden ska kunna användas för s.k. sociala investeringar. Det kan bl.a. handla om lån med något lägre traditionella avkastningskrav. En klumpsumma skulle kunna avsättas och då som ett engångsvis anslag i statsbudgeten eller inom Tillväxtverkets ram. Frågan bör övervägas vidare.

Öka bidraget till trossamfunden

Sedan lång tid tillbaka ges ett offentligt stöd till trossamfunden. De är en viktig del av det civila samhället. Trossamfunden utgör ett unikt bidrag i integrationsprocessen och gör ofta stora samhällsinsatser t.ex. genom stöd till utsatta grupper och barn- och ungdomsverksamhet. De fyller också en viktig funktion genom sitt arbete med andlig vård inom sjukvården, där många trossamfund finns närvarande för människor i svåra stunder.

Sverige är ett mångreligiöst land där religionen spelar en viktig roll för många, inte minst många nya svenskar. Här har trossamfunden en viktig roll att spela genom att i sin verksamhet bidra till större förståelse, för kunskap om och respekt för olika

trosinriktningar i vårt land. Därför är det viktigt att staten stöder deras arbete. Kristdemokraterna motsätter sig regeringens neddragningar på området och vill se mer resurser tillföras trossamfunden.

Öka stödet till idrottsrörelsen och friluftorganisationerna

En viktig del av det civila samhället är idrottsrörelsen. Att få motionera själv eller tillsammans med andra medverkar till livskvalitet. Hälsan förbättras genom regelbunden motion. Den sociala gemenskap som finns i att gemensamt idrotta är också viktig. Friluftorganisationerna spelar en särskild roll genom att medverka till motion och aktiviteter utomhus och värnandet av vår natur. Att få vistas ute i naturen ger många positiva upplevelser på en gång – upplevelser som också medverkar till stärkt livskvalitet.

I idrottsrörelsen finns fler än 600 000 ideella ledare som regelbundet medverkar till att barn, unga och vuxna får chans till idrottsverksamhet på alla nivåer och i hela landet. Det är en fantastisk insats som bidrar till ett starkt civilt samhälle och samhällsgemenskap. Inom friluftorganisationerna finns på liknande sätt ledare och funktionärer som bidrar till aktiviteter och upplevelser i vår natur. Sammantaget utgör idrottsrörelsen och friluftorganisationerna viktiga delar i vårt samhälle och de bidrar till samhällsnytta. Vi vill utöka det generella stödet till idrottsrörelsen och vill därutöver avsätta ytterligare medel för en utbildningssatsning så att barn och vuxna i miljöer där barn befinner sig ska kunna lära sig mer om integritetsfrågor och vad man kan göra för att förhindra övergrepp.

Värna civilsamhällets ställning i förhållande till näringslivet och det offentliga

Samhällsutvecklingen har gjort det allt svårare att skilja mellan civilsamhället, det offentliga och näringslivet. Under den senare tiden har såväl domstolsbeslut som myndighetsdirektiv bidragit till denna otydliga gränsdragning. Marknadsdomstolen har likställt föreningsliv med företagande, om en förening bedriver någon form av ekonomisk verksamhet. Har man någon hantering av pengar så jämföras detta med företag. Ett annat exempel är när Livsmedelsverket jämför ideella föreningar med livsmedelsföretag, om den ideella föreningen på något sätt hanterar livsmedel i sin verksamhet. Detta kan drabba en fotbollsklubb som säljer korv med bröd i matchpausen.

Detta är en utveckling som inte är önskvärd. En utredare bör därför se över gråzonerna för att därefter presentera förslag som på ett tydligt sätt värnar civilsamhällets ställning.

Sänkt skatt på ersättningar till funktionärer i ideella organisationer

Idrottsrörelsen har förmånliga skatteregler för sina föreningar som innebär att föreningen inte behöver betala arbetsgivaravgifter för idrottsutövare, tränare eller tävlingsfunktionärer om ersättningen understiger ett halvt prisbasbelopp. Med detta undantag har idrottsrörelsen en förmån som betyder mycket gott för verksamheten.

Övriga ideella organisationer borde inkluderas i samma regelverk för att stödja deras viktiga arbete som gagnar inte minst ungdomar.

Roland Utbult (KD)

Annika Eclund (KD)

Lars-Axel Nordell (KD)

Emma Henriksson (KD)

Magnus Oscarsson (KD)